סט א ב מיי' פ"א מהל' קידוש החדש הלכה ח והלכה ז :

ומשמע מהכא דיחיד מומחה דשרי נדרים דוקא סמוך כמומחה של מועדי ה' דהיינו משה ואהרן דאין הפרש בין זה לזה אלא שמועדי ה' צריכין שלשה מומחין ונדרים סגי ביחיד אבל הרמב"ם ז"ל כתב בפ"ו מהל' שבועות (הלכה ה) דכל שהוא רב מובהק מתיר יחידי ולפ"ז אמרו דהא דפרכינן הכא והא בפרשת נדרים ראשי המטות כתיב לא פריך אמאי דאמר דפרשת נדרים אינה צריכה מומחה דראשי המטות לאו סמוכין משמע דבכל דוכתי דבעי מומחין אלהים קרי להו והכא כיון דלא כתיב בהו אלא ראשי המטות פשיטא דלאו מומחה סמוך קאמר אלא למאי דאמרינן דאפילו ג' הדיוטות פריך דהא ראשי המטות דלא משמע מומחין אפ"ה לאו הדיוטות נינהו ואמר רב חסדא ביחיד מומחה כלומר דגמיר וסביר ולדידי קשיא לי אי הכי ג' הדיוטות מנלן ממעוטא דאלה כימא מומחין הוא דלא בעי כמועדי ה' אבל תלתא דגמירי וסבירי בעינן וכדכתיב ראשי המטות וכי תימא אי הכי מעוטא דאלה למה לי דהא מראשי המטות נמי משמע דלא בעינא מומחין וכדכתיבנא ליתא דאי מיעוטא דאלה דכתיב במועדי ה' לא מלית מוקמת ליה למילתא אחריתי שפיר קאמר אבל כיון דמלית מוקמת ליה למעוטי שבת שאין צריך קידוש ב"ד תו לא מייתר לך מעוטא דאלה ומעוטא נמי שפיר מקיים לשבת בראשית ולפרשת נדרים דכתיב גבי מועדי ה' שאין אחד מהן שוה

מועדי ה' צריכין קידוש ב"ד שבת בראשית אין צריכה קידוש ב"ד, מועדי ה' צריכין מומחה ואין פרשת נדרים צריכין מומחה, אפי' בית דין הדיוטות והא בפרשת נדרים "ראשי המטות" כתיב? *אמר רב חסדא ואיתימא רבי יוחנן ביחיד מומחה: א"ר חנינא השותק על מנת למיקט מפר אפילו מכאן ועד י' ימים מתיב רבא אימתי אמרו מת הבעל נתרוקנה רשות לאב בזמן שלא שמע הבעל, או ששמע ושתק, או ששמע והפר ומת בו ביום, אבל שמע וקיים, או ששמע ושתק ומת ביום של אחריו אין יכול להפר מאי לאו בשותק על מנת למיקט? לא, בשותק על מנת לקיים. אי הכי היינו "שמע וקיים"? אלא בשותק סתם, מתיב רב חסדא חומר בהקם מבהפר, ובהפר מבהקם: חומר בהקם

צריכין קידוש · דכתיב (ויקרא כג) "אשר תקראו אותם במועדם": **שבת בראשית אין צריכה קידוש** · דחיילא וקדשה מאליה : **השותק על מנת למיקט** · שאינו שותק כדי לקיים הנדר אלא שעושה כדי להקניטה ולהוכיחה כדי שלא תרגיל עוד בנדרים שהיא סבורה שהוא שותק על מנת לקיימו : אפי' מכאן עד י' ימים יכול להפר הואיל ולא היה דעתו לקיים : **מאי לאו בשותק על מנת למיקט** · וכגון דאמר לחד דלמיקט עביד דכי מת ביום שלאחריו אין יכול להפר ותיובתא דרבי חנינא : **לא בשותק על מנת לקיים** · ולכך אינו יכול להפר : **היינו או שמע וקיים** · ותרי זימני למה לי : **בשותק סתם** · ולאומרא אזלינן קיים

ב"ב קכ: ע"ש קכא: יבמות כה: ע"ש בכורות לו: ע"ש

לעיל סח: ע"ש

למועדות לקידוש ב"ד ולמומחין ואכתי נבעי בנדרים תלתא דגמירי וסבירי וניחא לי דאי הכי סמיכותא דנדרים למועדי ה' למה לי אלא ודאי כיון דאסמכינהו רחמנא גלי לן דמעוטא דאלה אנדרים נמי קאי ולמאי אי דלא בעי' מומחין מראשי המטות נפקא אלא ודאי דמשום סמיכותא משמע דלמעוט דנדרים נמי אתא והכי מדרים אלה דהיינו מועדות אפי' כשהן ג' צריכין מומחין דידהו דהיינו סמוכין אבל נדרים כל שהן ג' אינן צריכין מומחין דידהו דהיינו ראשי המטות דגמירי וסבירי אלא בחד מינייהו סגי כן נ"ל ומייתו ראיה להך סברא דלא בעיא סמוך מדאזדקיק ליה רב לרב חננאל יחידי והא רב לאו סמוך היה ואי מהא לא איריא דבירושלמי משמע שנטל רשות מן הנשיא דגרסי' התם מהו למנות הזקנים לדברים יחידים נשמעינה מן הדא רב מתני להתיר נדרים ולראות כתמים מן דדמך בעו גבי בריה מומי בכורות אמר איני מוסיף לך על מה שנתן לך אבא א"ר יוסי בר בון כולה יהב ליה לדון יחידי ולראות כתמים ולהתיר נדרים ולראות מומין שבגלוי מן דדמך בעו גבי בריה מומין שבסתר א"ל איני מוסיף לך על מה שנתן לך אבא ע"כ אלמא רב רשותא שקל ומש"ה איכא למימר דהוה מזדקיק יחידי ומיהו לא תימא דאדרבה האי ירושלמי דאייתי איפכא מוכח דסמוך בעינן דאי לא למה ליה לרב למנקט רשותא דלא קשי' דמש"ה נקטיה כי היכי דליהוי שרי נדרי בדוכתא דאיכא חשיבי מיניה ואי לאו רשותא לא יאי לתלמידא למשרא נדרא באתרא דרביה ומיהו עובדא אחרינא איכא בירושלמי דמשמע מינייהו דלא בעיא סמוך דגרס התם אמר קמיה דרבי יוסי רב הונא שרי נדרין ר' זירא בעא קמיה דר' יוסי רב הונא ראשי המטות בתמיה א"ל ואין לית רב הונא מאן איטן ראשי המטות ורב הונא ראש לראשי המטות אלמא רב הונא אע"פ שלא היה סמוך הוה שרי נדרין ביחיד וכי תימא רשותא נקט מריש גלותא אי הכי מאי קמתמה ר' זעירא רב הונא ראשי המטות בתמיה ור' יוסי נמי למה ליה לאהדוריה רב הונא ראש לראשי המטות תיפוק ליה דנקיט רשותא אלמא משמע דנהי דלא נקטיה משום דרב מובהק הוה הוה שרי ביחיד ורבינו שמואל ז"ל כתב בפרק י"נ כלשון הזה הכא נמי ביחיד מומחה בקי בגמ' כלומר רב מובהק וכבר כתבתי מזה בפ"ק דמכילתין* ובפרק ד' נדרים* בס"ד וקשה לי אי לא בעי מומחה אלא גמיר וסביר היכי הוה סבירא לר' זעירא דרב הונא לא מצי שרא נדרא ביחיד ונ"ל דכיון דראשי המטות כתיב משמע דהפרת נדרים נמסרה ליותר מובהקין שבדור והוה ס"ל לר' זעירא דרב הונא בדריה לאו בר הכי הוה ולפיכך אני אומר דלמאן דס"ל דלא בעינן סמוך כל שהוא רב מובהק בדורו מתיר יחידי והוצרכתי לכתוב זה מפני שראיתי מי שכתב דאפילו למאן דס"ל דלא בעי סמוך בזמן הזה ליכא מומחה דחזי להכי והביא ראיה מן הירושלמי דהוה מתמה מעיקרא אפי' ברב הונא ולא נ"ל כן אלא אי לא בעי סמוך כל היכא דגמיר וסביר והוי מראשי המטות לפום דריה סגי : **א"ר יוחנן השותק על מנת למיקט** · כדי להקניט אשתו שתהא סבורה שדעתו לקיים נדריה והוא אינו מתכוין לכך אלא שיפר לה לאחר מיכן : **אימתי אמרו מת הבעל נתרוקנה רשות לאב** · פירשתיה למעלה(דף סח·): **מאי לאו בשותק על מנת למיקט** · דכיון דפסק ותני שמע ושתק ומת ביום שלאחריו אין יכול להפר כל שתיקה במשמע אפילו ע"מ למיקט אלמא הך שתיקה נמי מקיימת : **לא בשותק ע"מ לקיים** · שיהא הנדר מקויים בכך כלומר שקיימו בלבו והיינו דפרכינן אי הכי היינו שמע וקיים ולא דמי האי שותק ע"מ לקיים דאמר הכא לשותק ע"מ לקיים דאמרינן לקמן(דף עט·) כדנפרש עלה דההיא ודכוותה אשכחן בהש"ס טובא תרי גווני בחד לישנא : **אלא בשותק סתם** · שלא גמר בלבו שיהא מקויים מעתה ולא שתק גם כן על מנת למיקט אלא שתק סתם : שהשתיקה

[דף כג: ד"ה והתר]

[דף מ: ד"ה ושמתא]

פי' הרא"ש

מועדי ה' צריכים קידוש ב"ד · שמקדשין ב"ד ר"ח ניסן לעשות פסח נחמשה עשר בו : שבת בראשית · לפי שגם המועדים קרויין שבת להכי קרי ליה שבת בראשית : אין צריכה קדוש ב"ד · שיקדשו ב"ד יום ראשון לעשות שבת ביום השביעי וכתיב "מועדי ה'" יתירא למעוטי שבת מקידוש ב"ד : מועדים צריכין מומחה ·דכתיב "מועדי ה' אשר תקראו אותם" קרי ביה אתם ומשה ואהרן מומחין : השותק ע"מ למיקט · להקניט ולצער אשתו אבל דעתו להפר : מאי לאו · הא דקתני שמע ושתק משמע בכל ענין אפי' שתק ע"מ למיקט : ומשני לא · דוקא בשותק ע"מ לקיים : אי הכי היינו שמע וקיים · דמשמע בכל מיני קיומין בין שאמר קיים ליכי בין ששתק ע"מ לקיים : אלא בשותק סתם · ולא גמר בלבו אם לקיים אם להפר אבל אם גמר בלבו ושתק כדי למיקט לא הוי קיום : (*)קיים בלבו קיים הפר בלבו אינו מופר · כי צריך שיוציא הפרה בפיו אבל אם אמר בלבו קיים ליכי שוב אין יכול להפר והא דאמרי ב"ה לעיל שמבטל בלבו לאתי דפרכינן דקאי אמתני' והכי איתא והר"א מתיי"ן פי' הפר בלבו היינו שמחשב בלבו שיהא מופר אבל לא אמר בלבו מופר ליכי והולך לפרש לפירושו קיים בלבו קיים שחושב בלבו לקיים ושתק כל היום ומילתא דפשיטא היא דאפילו שתק סתם הוי קיום כ"ש שתק לקיים אלא אגב דבעי למימר הפר בלבו אינו מופר נקטיה ודוחק הוא דקיים בלבו קיים משמע דלאלתר הוי מקיים ואין יכול להפר דכתיב אישה יקימנו דמשמע מיד שקיימו הוי מקוים וכן אישה יפירנו מיד הוי מופר : היינו קיים בלבו · ס"ד דמש"ה תירץ לא שתק ע"מ לקיים היינו שאמר בלבו קיים ליכי והוה תני לשנויי בשותק ע"מ לקיים קאמינא אלא שלא חשש אלא למצוא לו שתיקה שהיא קיום אי נמי היינו דקא"ל בשותק סתם דשותק ע"מ לקיים קרו ליה סתם לגבי כלפי היכא דאגר בלבו קיים ליכי : ונוקי הא בשותק ע"מ לקיים והא בשותק סתם · אברייתא קא פריך כיון דליכא אלא תרי קראי מנלן למעוטי ע"מ למיקט לוקים קרא בתמשכב: ומשני קראי יתירי כתיבי · ואם החרש יחריש : ואמאי ליהוי כשותק ע"מ למיקט · אם נדרה עם חשכה ולא הופכה להפר או שהיה בשביל כבוד שבת ודעתו להפר אמאי הוי קיום : אבל איני יודע שיש מפירין · לא למד שהבעל יכול להפר נדרי אשתו : יפר · אחר כמה ימים דשתיקתו לא הוי קיום כיון דלא ידע שבידו להפר : אבל אינו יודע שזה נדר · לא ידע שנדר זה של ענוי נפש או לא ידע שהתפיסה באותו ענין שהוא נקרא נדר : רבי מאיר אומר לא יפר · דכיון דידע שיש מפירים קרינא ביה והחרים לה ביום שמעו : [ורבנן סברי כיון דלא ידע שיש בידו להפר נדר זה או שהיה צריך הפרה לא קרינן ביה והחרים לה ביום שמעו] ואמאי ליהוי כשותק ע"מ למיקט ואמאי אמר ר' מאיר לא יפר דלמא דעתו להפר אלא שאינו יודע שבידו להפר ורבנן לא פליגי אלא דסברי דלא הוי שתיקה כלל :

הדרן עלך נערה המאורסה

*) שייך לדף עט ע"א

נושא: השותק על מנת למיקט - לפי ר' חנינא יכול להפר אפילו אחרי י' ימים
מבנה: (מדיק) קושיות על ר' חנינא
תשובות